

Opinia privind redeschiderea și reluarea activității instituțiilor de educație timpurie

Ca urmare a declanșării crizei epidemiologice provocate de pandemia COVID-19, Comisia pentru Situații Excepționale a Republicii Moldova a dispus sistarea activității instituțiilor de învățământ de toate nivelele din Republica Moldova începând cu 11 martie 2020, pe întreaga perioadă a stării de urgență în sănătate publică. Conform deciziei Comisiei Naționale Extraordinare de Sănătate Publică,¹ perioada a fost extinsă până la data de 15 iulie a anului curent.

Conform declarațiilor oficiale, odată cu anularea stării de urgență în sănătate publică, urmează a fi redeschise instituțiile de educație preșcolară, în acest sens fiind elaborată o instrucțiune care va prescrie, condițiile, procesele și intervențiile necesare asigurării unui mediu sigur pentru copii, educatori și părinți.

Considerăm că procesul de redeschidere a instituțiilor de educație timpurie și a școlilor, trebuie să fie o prioritate esențială a autorităților. Atunci când redeschiderea grădinițelor și a școlilor este o prioritate pentru autorități aceasta înseamnă că:

- Autoritățile oferă grădinițelor, educatorilor instrumente practice de identificare și gestionare a riscurilor de infecție.
- Autoritățile oferă educătorilor, părinților și tuturilor părților implicate, tot suportul necesar pentru a asigura că aceștia sunt în stare să identifice și să gestioneze riscurile de infectare.
- Autoritățile vor asigura accesul la educație pentru toți copii, fără excepții.
- Autoritățile vor asigura toată finanțarea necesară pentru gestionarea eficientă acestui proces.

În acest sens, Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare, în parteneriat cu AO „Părinți Solidari”, vine cu un set de recomandări ce se propun a fi integrate în procesul de redeschidere a instituțiilor de educație. Acestea au drept scop mitigarea, reducerea și gestionarea riscurilor de infectare.

1. Elaborarea unui ghid de măsuri privind identificarea, prevenirea și gestionarea riscurilor de infectare cu COVID-19 în IET. Autoritățile trebuie să se asigure că toate părțile interesate au capacitatea și disponibilitatea de a identifica, preveni și gestiona riscurile de infectare. O asemenea abordare presupune atât prescrierea unor instrucțiuni specifice, dar și oferirea de instrumente și modalități practice prin care toate părțile vizate vor putea acționa adecvat în multiplele situații de risc care nu pot fi reglementate într-un mod detaliat. Este necesar să fie elaborate instrucțiuni/instrumente practice specifice pentru fiecare activitate/ departament din cadrul IET. Considerăm că împuternicirea fiecărui responsabil (educator/ educatoare, manager(ă), bucătar(ă), deridicator(oare), etc.), să recunoască activ riscurile de infectare care, prin urmare, va minimaliza riscul de interpretare a oricăror măsuri generale care există la moment la nivel de țară, instituind precondiții clare de muncă.

Abordarea de identificare, prevenire și gestionare a riscurilor trebuie să vizeze modalitățile de infectare cu noul virus COVID-19², și anume: (i) infectare prin contact direct, (ii) infectarea prin aerosol și (iii) infectarea în urma contactului cu suprafețele infectate. Considerăm că este necesar ca să fie elaborat ghidul respectiv prin care să fie evaluate și abordate canalele majore de infectare, oferind soluții din perspectiva infrastructurii, procedurilor și protocoalelor interne și să fie incluse standarde minime și modalități de comportament pentru fiecare din aceste modalități de infectare. Spre exemplu:

(i) **în vederea prevenirii infectării prin contact direct** este necesar de a asigura măsuri de respectare a distanței fizice, utilizarea echipamentului de protecție, organizarea activităților în spații cât mai extinse sau la aer liber, minimalizarea interacțiunii între copiii diferitor grupe din cadrul instituției, deplasarea separată a copiilor la toaletă și asigurarea cu echipamentul de protecție a cadrelor didactice;

¹ https://gov.md/sites/default/files/hotararea_cnesp_17_23.06.20.pdf

² Metodele de infectare au fost reflectate în studiile internaționale elaborate în acest sens.

<https://schools.forhealth.org/wp-content/uploads/sites/19/2020/06/Harvard-Healthy-Buildings-Program-Schools-For-Health-Reopening-Covid19-June2020.pdf> (pag. 19).

(ii) **în vederea prevenirii infecțiilor prin aerosol** este necesar de asigurat aerisirea sistematică a încăperilor în care se află copii, utilizarea echipamentelor de purificare a aerului și a lămpilor sau a altor echipamente bactericide;

(iii) **în vederea prevenirii infectării în urma contactului cu suprafețele deja infectate** este necesar de pus la dispoziția atât a copiilor, cât și a personalului instituțiilor dozatoare automate de săpun și dezinfectant, igienizarea sistematică a tuturor suprafețelor și spațiilor din grădinița cu agenți de curățare nedăunători, dezinfectanții și biocide avizate, dezinfectarea jucăriilor, iar cele care nu se pot prelucra frecvent, să fie excluse, iar, după posibilitatea, minimalizarea contactului fizic cu mânerul ușilor, barelor de sprijin, etc. prin demontarea temporară a acestora sau limitarea accesului copiilor la ele.

2. Evaluarea ex-ante a tuturor riscurilor și remedierea acestora înainte de a deschide grădinițele. O etapă esențială ce urmează să fie prevăzută în ghidul respectiv este evaluarea **ex-ante a riscurilor**. Astfel, autoritățile trebuie să prevadă etapele de evaluare a nivelului de pregătire a IET în gestionarea riscurilor de infectare cu virusul Covid - 19 și adaptare la instrucțiunile de bază și noile reglementări de funcționare în perioada pandemică. Procesul de evaluare va fi unul comprehensiv, care va aborda aspectele legate de infrastructură (disponibilitatea de spațiu, calitatea sistemelor de igienă, existența sistemelor de aerisire), disponibilitatea echipamentelor de protecție, dar și disponibilitatea și pregătirea personalului. Procesul de evaluare trebuie să asigure participarea reprezentanților părinților și să fie unul riguros și integru.

3. Concentrarea resurselor financiare pentru acomodarea corespunzătoare a grădinițelor în vederea prevenirii infecțiilor cu COVID-19 în rândul copiilor și cadrelor didactice. Rezultatele evaluărilor ex-ante a riscurilor trebuie să servească drept punct de pornire pentru un plan substanțial de investiții și prioritare a resurselor financiare publice. Pe parcursul perioadei de inactivitate a instituțiilor de educație timpurie, din contul bugetelor grădinițelor și resursele APL destinate pentru aceleași instituții au fost formate economii considerabile. Astfel, sugerăm ca o parte din aceste resurse să fie redirecționate în vederea echipării și pregătirii grădinițelor pentru reînceperea activității, încât să fie respectate toate măsurile de prevenire și combatere a cazurilor de infectare cu COVID-19. Recomandăm ca resursele financiare să fie concentrate asupra unui număr mai mare de grădinițe, însă, în imposibilitatea de a amenaja toate grădinițele, deschiderea acestora ar putea fi realizată treptat, prioritar fiind cele care sunt ajustate și echipate în totalitate. Autoritățile publice urmează să identifice și alte surse financiare în vederea susținerii activității instituțiilor de educație timpurie în prevenirea și răspândirea virusului COVID - 19.

4. Asigurarea suportului continuu pentru personalul IET. Este inevitabil faptul că, la reînceperea activității, atât cadrele didactice, cât și întreg personalul IET vor avea nevoie de suport și ghidare privind aplicarea măsurilor de prevenire și combatere a virusului COVID-19 în activitatea zilnică. Astfel, recomandăm să fie instituită o Celulă de Coordonare și Suport, membrii cărora vor fi reprezentanții APL, reprezentanții ANSP, reprezentanții ANSA, reprezentanții DGETS și alte persoane relevante, care vor activa cu o normă întreagă de muncă. Responsabilitățile principale a acestei unități vor fi: (i) instruirea personalului IET, cu referire la măsurile de protecție în activitățile zilnice, utilizarea corectă a echipamentului și gestionarea situațiilor critice sau suspicioase; (ii) oferirea suportului și ghidării continuu a personalului instituțiilor de educație timpurie care își vor relua activitatea în condițiile de pandemie, (iii) monitorizarea aplicării măsurilor și procedurilor specifice pentru activitatea în timpul perioadei de pandemie, (iv) instituirea și gestionarea unei linii telefonice destinate exclusiv pentru personalul IET, care va servi drept pârgie pentru a monitoriza situația epidemiologică în cadrul instituțiilor și va facilita procesul de oferire a ghidării în cazul potențialelor situații incerte cu care se vor confrunta personalul didactic și cel auxiliar.

5. Testarea periodică la COVID-19 a personalului IET. Este necesar de conștientizat că, din momentul redeschiderii grădinițelor, cadrele didactice vor deveni muncitori din prima linie- persoane cu grad sporit de vulnerabilitate privind infectarea cu noul virus. Astfel, autoritățile trebuie să asigure testarea obligatorie a personalului IET, nu mai rar decât o dată la două săptămâni, sau imediat după apariția unei suspiciuni de infectare în rândul copiilor săi sau aflarea în contact cu altă potențială sursă de infectare.

6. Elaborarea unui ghid cu activități educaționale în contextul măsurilor de prevenire a infectării și răspândirii virusului COVID-19. Redeschiderea și reluarea activității instituțiilor educaționale înseamnă și reluarea procesului educațional, respectarea curriculei educației timpurii, standardele de învățare și dezvoltare a copilului. Astfel, urmează ca toate activitățile necesare pentru dezvoltarea copilului să fie revizuite și adaptate în

așa mod pentru a oferi maxim siguranță și protecție copilului, dar și diminuarea riscului de infectare în rândul lor. O altă soluție ar fi, elaborarea unui nou ghid de activități pe perioada pandemică.

7. Recrutarea personalului didactic și motivarea celui existent prin majorarea salariilor și sporurilor salariale.

Insuficiența cadrelor didactice în instituțiile de educație timpurie este o problemă care persistă un timp îndelungat, principala cauză fiind remunerarea scăzută. Povara responsabilităților adiționale care le vor fi atribuite cadrelor didactice și întreg colectivului și expunerea acestora la multiple surse de infectare, reprezintă un risc major în menținerea personalului IET la locurile de muncă. Adițional, un efort sporit va fi atribuit personalului care se ocupă de dereticare, devenind responsabil și de respectarea și asigurarea tuturor măsurilor de igienă. Astfel, în contextul majorării salariilor pentru cadrele medicale³, propunem să fie alocate resurse financiare adiționale și pentru salarizarea personalului IET, majorând salariile cu minim 50% în vederea remunerării sarcinilor adiționale ce le revin în această perioadă și compensând expunerea la riscul de infectare. De asemenea, majorarea salariului va constitui o metodă de motivare a personalului existent de a activa în continuare în condițiile actuale, cât și de a atrage personal nou. Totodată, este necesar de menționat că personalul didactic care se clasifică a fi în grupul de risc și nu poate reveni la muncă, nu trebuie discriminat în nici un fel, și mai cu seamă în privința salarizării.

8. Implicarea părinților în prevenirea și combaterea virusului COVID-19 în cadrul IET. Pe lângă toate măsurile pe care și le poate asuma IET și APL-ul, este foarte importantă implicarea părinților copiilor în procesul de combatere și prevenire a răspândirii virusului. IET trebuie să comunice încontinuu cu părinții informând și reamintind despre măsurile de prevenire și protecție care trebuie respectate și să încurajeze ca aceștia la rândul său să responsabilizeze copii față de măsurile de igienă și de protecție. De asemenea, IET trebuie să fie responsabil să comunice părinților orice suspiciune privind infectarea cu noul virus, reciproc valabil și pentru părinți (autoresponsabilizare), prevenind astfel răspândirea acestuia, în cazul în care cazul se confirmă.

9. Asigurarea dreptului la educație pentru toți copiii, fără excepție. Solicităm ca APL-ul și toate instituțiile competente să-și asume angajamentul de a redeschide grădinițele absolut pentru toți beneficiarii acestora. Dreptul la educație este un drept constituțional care nu trebuie încălcat în nici o circumstanță. Limitarea nr. de copii în grupele care urmează a fi deschise o considerăm o practică discriminatorie, atât pentru copii care vor fi lipsiți de dreptul de a frecventa IET, cât și a părinților care vor fi impuși să caute în continuare soluții alternative pentru a combina munca și responsabilitățile de îngrijire.

³ <https://gov.md/ro/content/guvernul-s-convocat-sedinta-3>

DESPRE CENTRUL PARTENERIAT PENTRU DEZVOLTARE

Creat în anul 1998, *Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare (CPD)* este o instituție obștească, care își propune să contribuie la promovarea unui discurs integrator cu privire la problematica genurilor umane, statutul femeii și egalitatea de șanse pentru femei și bărbați. CPD se afirmă în calitate de structură neguvernamentală, care pledează pentru implementarea conceptului egalității de gen în toate domeniile vieții, promovarea politicilor publice în domeniu, abordarea problemelor ce țin de rolul femeii în societate și abilitarea acesteia, eliminarea tuturor formelor de discriminare față de femei, fiind concomitent și un centru de documentare, informare și instruire pentru ONG-urile de profil și grupurile de inițiativă.

Scop. Dezvoltarea și consolidarea resurselor și mecanismelor de abilitare echitabilă a femeilor și bărbaților în vederea promovării egalității de gen în Republica Moldova prin susținerea unui demers coerent de influențare a politicilor.

Misiune. CPD promovează valorile egalității de gen, ca parte componentă a unei societăți deschise, în scopul consolidării unui parteneriat autentic de gen.

Viziune. CPD pledează pentru edificarea unei comunități cu perspective și oportunități egale pentru membrii/ele săi/sale, a unei societăți în care femeile și bărbații sunt cetățeni cu drepturi depline, capabili să soluționeze problemele în comun, să beneficieze în mod egal de noile oportunități și să se angajeze plenar în activități politice, economice și sociale.

ADRESA NOASTRĂ:

Centrul Parteneriat pentru Dezvoltare
str. Armenească 13
Chișinău, MD-2012, Republica Moldova
Tel.: + 373 69668931
www.progen.md
e-mail: cpd@progen.md

DESPRE AO „PĂRINȚI SOLIDARI”

AO „Părinți Solidari” este o asociație nonprofit din Republica Moldova, care a fost înregistrată în decembrie 2016, activând anterior, pe parcursul unui an, în calitate de grup de inițiativă.

O atenție deosebită acordăm următoarelor tipuri de activități:

- ✓ creșterea nivelului de implicare a părinților în acțiuni de combatere a situațiilor de corupție și cazurilor de colectare a taxelor ilegale;
- ✓ monitorizarea eficienței utilizării resurselor financiare bugetare alocate instituțiilor de învățământ;
- ✓ monitorizarea transparenței, corectitudinii și eficienței procedurilor de achiziții publice;
- ✓ sporirea interesului comunității în raport cu deciziile și acțiunile autorităților în sfera educațională.

Scopul organizației este solidarizarea părinților copiilor înrolați în instituțiile de învățământ general din RM prin formarea grupelor de activiști civici, care vor contribui la respectarea cadrului legal și implementarea practicilor de bună guvernare atât în grădinițele și școlile frecventate de copiii lor, cât și în localitățile în care locuiesc.

Misiunea organizației - asigurarea accesului la servicii educaționale de calitate pentru copii prin dezvoltarea de servicii și elaborarea de politici la nivel local și central în parteneriat cu autoritățile publice de nivel local și central.

ADRESA NOASTRĂ:

AO „Părinți Solidari”

str. Voluntarilor 10 ap.199

Chișinău, MD-2037, Republica Moldova

Tel.: 079660035, 06923123

email: parintisolidari@gmail.com

FB: <https://www.facebook.com/parintisolidari/>